

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: **Středoevropská politika s přihlédnutím k aktivitám Visegrádské skupiny**

Autor práce: **Jan Kubáček**

Jméno oponenta diplomové práce: **PhDr. Jan Bureš, Ústav politologie FFUK**

Hodnocení:

Jan Kubáček napsal pod vedením prof. Jiřího Kunce a PhDr. Zdeňka Zbořila vynikající práci, jejíž hodnota spočívá především v pokusu ukázat společné postoje, zájmy a pozice zemí střední Evropy v proměňujícím se světě. Autor si vytkl nelehký úkol - pojmenovat shodné rysy, společné pro všechny státy střední Evropy. Hlavní osu práce pak tvoří vývoj vztahu české polistopadové politiky k otázce užší politické spolupráce zemí daného regionu.

Čtenáře musí na první pohled zaujmout především úctyhodný seznam literatury, kterou kolega Kubáček ke své práci využil. Obsahuje totiž nejen snad naprostou většinu odborných monografií či časopiseckých studií, ale také články a texty politiků, kteří byli v jednotlivých zemích SVE v 1. polovině 90. let odpovědní za politický vývoj svých zemí. To dává šanci plasticky vystihnout a lépe pochopit některé stěžejní fenomény celého tématu, jako jsou např. důvody odmítnutí společného postupu zemí SVE, charakteristického pro postoje české vlády v letech 1992-1997.

V první části práce se kolega Kubáček vyrovnává s teoretickou rovinou problému, a vybírá si jako základní teoretický koncept pro svou další práci představu o „určité kulturně-civilizační opozditosti ve vytváření institucí západoevropského typu a jejich značné hybridnosti, vzniklé smísením s některými prvky, pocházejícími z východní kultury.“

V kapitole, věnující se proměně vnímání fenoménu střední Evropy v době existence nedemokratických komunistických režimů, vysvětluje kolega Kubáček pozici protikomunistického disentu. Ta byla založena zejm. na představě originality střední Evropy, která (ačkoli kulturně a politicky patřila do západoevropského civilizačního okruhu) byla vznikem bipolárního světa uměle zařazena do sovětského bloku, ztotožňovaného s východní zaostalostí. Touto teorií také kolega Kubáček vysvětluje politiku nových politických elit Československa, Polska a Maďarska po roce 1989, kterou by bylo možno charakterizovat jako zrychlenou „westernizaci“ svých zemí.

Největší, a podle mého názoru nejpřínosnější část Kubáčkovy práce je věnována právě problematice vývoje mezistátních vztahů v regionu střední Evropy po pádu nedemokratických režimů. Nové demokracie nejenže však hledaly nové místo v rámci mezinárodního systému, ale také musely čelit mnoha nejrůznějším výzvám a problémům. Kolega Kubáček je velmi pozorně analyzuje a všímá si zejména vlivu bezpečnostních rizik, která se výrazně dotýkala zájmů jednotlivých zemí SE (rozpad SSSR a Jugoslávie).

Budování politiky středoevropské spolupráce bylo zpočátku ovlivněno zejm. vzájemnými animozitami a nevraživostmi, které se mezi národy střední Evropy nahromadily především za dobu bouřlivého 20. století. Kolega Kubáček velmi seriózně analyzuje jednotlivé pokusy středoevropských státníků (z nichž minimálně zpočátku hrál nejvýznamnější roli čs. prezident V. Havel) o definování společných zájmů a postupů jednotlivých zemí SE právě v kontextu všech překážek, které těmto pokusům byly kladeny. Ukazuje tak, že i v tomto případě pokusu o určitou vyšší míru mezinárodněpolitické integrace hrály nejdůležitější roli konkrétní politické, ekonomické, bezpečnostní a strategické zájmy vlád jednotlivých zemí SE. A nutno dodat, že tyto vzájemné animozity a nedůvěru se politikům zemí SE dařilo mírnit jen velmi pomalu a pozvolna v průběhu dalších let existence visegrádské skupiny.

V další části práce kolega Kubáček analyzuje proměnu českého přístupu k politice visegrádské skupiny, která nastala v souvislosti se zahraniční politikou vlád Václava Klause v letech 1992-1997. Autor velmi pečlivě sleduje proměnu postojů české politické reprezentace k celému regionu SE a ukazuje argumenty, které postupně převládly v české zahraniční politice a jejichž hlavní osou byla myšlenka o výjimečnosti a nadřazenosti ČR nad ostatními zeměmi SE, která vedla k domněnce, že silnější vzájemná koordinace společné politiky středoevropských vlád by jenom brzdila „úprk“ České republiky na Západ a do evropských integračních struktur.

Zhruba v poslední třetině práce se kolega Kubáček věnuje především institucionálnímu a organizačnímu vývoji středoevropské spolupráce v podobě visegrádské skupiny a také problematice vývoje této spolupráce po vstupu zemí SE do EU.

Závěr

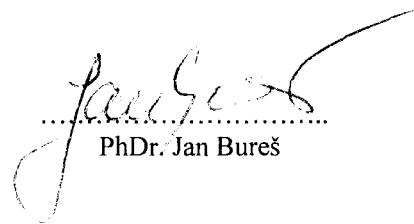
Práce je výsledkem velmi pečlivého zkoumání pramenů a velmi seriózního zacházení se získanými informacemi. Autor prokazuje i velmi hlubokou znalost teoretické roviny daného tématu a schopnost aplikovat tyto teoretické poznatky v kritické analýze historicko-politických procesů utváření středoevropské politiky.

Diplomová práce Jana Kubáčka vysoce převyšuje nároky, kladené na diplomovou práci a proto ji bez výhrad doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace:

výborně

V Praze, dne 27. 5. 2006

.....
PhDr. Jan Bureš